

Dr. C. Bařinka a dr. Jar. Horák:

Prehľad občanských rozhodnutí N. S.

K pojmu vetevného a spoločne nadobudnutého majetku.

Manželská nevernosť sama o sebe nevylučuje právo na spoločne nadobudnutý majetok. (Rv III 1364/25 z 4. IX. 1926.)

V takom prípade, kde otec kúpi svojmu synovi nemovitosť takým spôsobom, že vlastnícke právo k nej vloží sa priamo na meno synovo, pokladajú sa podľa stálej súdnej praxi za vetevný majetok len hotové peniaze, ktoré otec na kúpnej cene zaplatil, nie však nemovitosť sama.

Ponevác však spoločne nadobudnutým majetkom není — každému z manželov pripadajúca — polovica jednotlivých majetkových predmetov, manželmi za trvania manželstva nadobudnutých, ale len ten majetkový rozdiel, o ktorý čistá hodnota, ktorá tu bola pri zániku manželstva, prevyšuje majetok, ktorý tu bol už pri uzavrení manželstva a ktorý za trvania manželstva bez oplaty pripadol manželom s vetví, nemožno dotiať, dokiaľ vetevný majetok není krytý nadobudnutým majetkom, hovorí o spoločne nadobudnutom majetku, resp. o jeho zistení.

Kompetencia rozhodčieho súdu Zemskej úradovne všeobecného penzijného ústavu v Brne pre spory o penzijných nárokoch železničných zamestnancov. (R III 515/26 z 4. X. 1926.)

Podle § 2. vládného nařizení čís. 506/1921, vydaného na základě § 2. a) čís. 89/1920 jsou železniční zaměstnanci druhu, ke kterému, jak nesporno, žalobce patří, pojištěni podle ustanovení tohoto nařizení. Podle § 7. nař. opatřeno jest pojištění zaměstnanců československých státních drah pensijním fondem státních drah. Podle § 9. (1) nař. platí pro pojištění obdobně též předpisy § 75. zák. čís. 1/1906 nově upraveného čís. nař. ze dne 25. června 1914, čís. 138. ř. z. Tento § 75. zák. stanovil v druhém odstavci, že výměřum pensijního ústavu může se odpírati toliko žalobou u příslušného rozhodčího soudu v neprodužitelné lhůtě šesti měsíců po doručení výměru. § 9. čís. 8. nař. stanovil, že pro žalobu podle obdoby § 75. odst. 2. zákona jest příslušným rozhodčí soud Zemské úřadovny II. Všeobecného pensijního ústavu v Brně. Jelikož má dle § 2. a) zák. čís. 89/1920 v souvislosti s § 7. nař. pensijní fond státních drah pouze povahu pomocného ústavu a výměry týkající se odpočivného, nevydává železničním zaměstnancům pensijní fond přímo, nýbrž vydává je ředitelství československých státních drah a jelikož, jak plyne z materiálů zákona, bylo úmyslem zákonodárce, soustřediti judikaturu o pensijních nárocích železničních zaměstnanců u jediného zvláštního rozhodčího soudu v Brně, nutno slova § 9. čís. 8. nař. »pro žaloby podle obdoby § 75. odst. 2.« vykládati v ten smysl, že výměřum, týkající se odpočivného železničních zaměstnanců, může se odpírati toliko žalobou u onoho rozhodčího soudu, při čemž jest lhostejno, zda byly výměry vydány přímo pensijním fondem či ředitelstvím československých státních drah. Na tom nemění ničeho to, že jde, jak žalobce teprve v rekurzu proti usnesení své stolice tvrdil, o otázku započítání t. zv. slovenského přídavku do pense, neboť i slovenský přídavek tvoří, ovšem jsou-li zde podmínky pro to určené, součástku základního platu, směrodatného pro vyměření odpočivného.

Podľa novejšej súdnej praxi považuje sa dieťa zpravidla za zárobku schopné dovŕšením 16. roku. (Rv III 951/26 z 30. IX. 1926.)

Mylný je tedy výrok rozsudku súdu odvolacieho, ktorým určil alimenty pre nemanželské dieťa iba do doplnenia 14. roku dieťaťa, bolo preto treba dovolacej žiadosti v tomto smere vyhovieť a podľa výroku tohoto rozsudku rozhodnúť.

Kedy možno znalecký posudok uvažovať jako dôkaz? (Rv III 480/26 z 23. IX. 1926.)

Znalecký posudok, prijatý súdom za podklad rozhodnutia, má vliv na presvedčenie súdu pod tou podmienkou, že znalec po náležitom, pečlivom preskúmaní predmetu ohliadky čo do otázky jemu predloženej, dospel k takému presvedčeniu, k akému by sám súd mal dospieť, jestli by mal odbornú spôsobilosť znalca, ďalej pod podmienkou, že znalec podal posudok, ktorý v každom smere zodpovedá presvedčeniu znalca, ku ktorému dospel na základe svojej odbornej znalosti.

Jestli však znalec svojej povinnosti nevyhovie teraz uvedeným spôsobom a jestli jeho posudok odporuje jeho názoru, k nemuž dospel na základe ohliadky a svojej odbornej znalosti; posudok ten nekryje skutočnosť, je on nepravým dôkazom a ako taký považovaný má byť za nestvujúci.

Chovanec patri k rodine a nepovažuje sa za sluhu. Za jeho prácu v domácnosti nepatri mu zvláštna odmena. (Rv III 773/26 z 22. IX. 1926.)

Zo skutkového stavu ide na javo, že žalobník považovaný bol v rokoch 1911—1921 žalovanými stranami za chovanca, tedy za osobu, ktorá podľa bežného ponímania patri k rodine, a nie za sluhu.

Je však právnym pravidlom, že takýto pomer, i keď chovanec pracuje okolo domácnosti, není pomerom služebným a že práca chovanca okolo domácnosti vyrovnaná je tým, že ho pestuň vydržuje.

Zreteľom na toto právne pravidlo správne súdily súdy nižšieho stupňa, keď zamietly žalobný nárok.

Prepočítavanie rak.-uh. meny na koruny čsl. dľa vlád. nar. č. 576/1920. (Rv III 111/25 z 16. X. 1926.)

Dle § 7. cit. nařízení je pro přepočítání měny rozhodným poměr toho času, kdy pohledávka nebo závazek vznikl a časem tím je při směnečním závazku žalovaného jako vydatele směnek den jich vydání (§ 7. směn. zák.), nikoliv až den jich splatnosti.

Bolo-li zvýšenie pachtovného upravené vo smysle § 5. opatrenia stáleho výboru Národného Shromaždenia, č. 64/920, nelžú otázku doby, od kedy zvýšenie počne, riešiť cestou spornou. (Rv III 148/23 zo 17. IX. 1924.)

Úprava pachtovného, pokiaľ sa strany o oznámenom nároku na úpravu ani výslovne, ani mlčky nedohodly, odkázané je v smysle § 5. Opatrenia Stáleho výboru Nár. shromaždenia č. 586/920, do zvláštného sudcovského pokračovania a podľa § 6, cit. opatrenia, — pokiaľ v ňom není nič iného stanovené, — platia v tomto pokračovaní dotyčne úpravy pachtovného, tedy aj dotyčne úpravy počiatku doby, od ktorého zvýšené pachtovné zaplatené byť má, zásady nesporného pokračovania, o nákladoch však zásady pokračovania sporného. Není sporné medzi stranami, že sa ony dotyčne výšky zvýšeného nájomného dohodly a že spornou ostala len doba, od ktorej je povinná žalujúca strana jako pachtierka zvýšené pachtovné žalovanému-prepachtovateľovi zaplatiť.

O určenie doby, od ktorej povinná je pachtierka zaplatiť zvýšené pachtovné, následkom žiadosti prepachtovateľa zavedené bolo u okresného súdu v Nitre pokračovanie, v ktorom právoplatným usnesením okresného súdu v Nitre zo dňa 21. septembra 1921. č. 620/1921/2. určené bolo, že pachtierka povinná je zaplatiť zvýšené pachtovné od 1. novembra 1920.

Ponevác týmto právoplatným usnesením v mimospornom pokračovaní určená bola doba, od ktorej zvýšené pachtovné zaplatené byť má, otázka určenia počiatku doby, od ktorého zvýšené nájomné zaplatené byť má, nemôže byť znova riešená v pokračovaní spornom, preto nemohla byť uznaná za prípustnú žaloba pachtierky, smerujúca na určenie toho, že zvýšené pachtovné ňou zaplatené byť má len od 15. marca 1921.

Nájemníkom na zabranom majetku neprislúcha ochrana nájemníkov. (Rv III 617/26 z 24. IX. 1926.)

Mylný je názor sťažovateľa, že nájemníkom na zabranom majetku prislúcha ochrana nájemníkov a že Státny pozemkový úrad oprávnený bol vypovedať nájem domu sťažovateľovi len v prípadoch, uvedených v zákone o ochrane nájemníkov, pretože by to naprosto odporovalo tendenciám agrárnej reformy, keďže by tým zmarené boli jej účele. § 21. náhr. zák. dáva Státnemu pozemkovému úradu právo, vypovedať nájemníkov práve tak jako osoby, oprávnené služebnosťou bytu — a tieto osoby predsa nepoživajú ochrany »nájemníkov« — pod podmienkami tam uvedenými, medzi ktorými však nie sú podmienky zákona o ochrane nájemníkov a ustanovuje len odstavec druhý tohoto §, že pre výpoveď platia v y p o v e d n é l e h o t y podľa všeobecných a zvláštnych predpisov.

K pojmu solidárneho ručenia za škodu (spôsobenú spoločne paseným dobytkom). (Rv III 479/25 z 15. IX. 1926.)

Podľa právneho stanoviska Najvyššieho súdu, opätovne prejaveneho: solidárna zaviazanosť všetkých žalovaných strán na náhradu škody ustálená byť môže vtedy, jestli sú v spore dokázané také skutočnosti, z ktorých možno dospieť k tomu záveru, že žalované strany spoločným rozhodnutím (communi consilio) ujali sa pastvy na spornej ploche alebo vtedy, jestli je zistené, že jednotliví žalovaní na raz a na tom istom mieste ujali sa pastvy a škoda, zapríčinená konaním jednotlivca, osobitne určená byť nemôže.

Notorická vedomosť (súdu) o výške mzdy služebných dievčat zba-vuje súd povinnosť pripustiť dokazovanie o tom, koľko tí alebo druhí svedkovia služebným platili. (Rv III 224/23 z 12. IX. 1924.)

Ide len o výšku žalobného nároku na náhradu za konané práce. Po tejto stránke nie je opodstatnená ani dovolacia žiadosť žalovaných, ani pripojovacia žiadosť žalobníčky. Odvolací súd prehlásil, že je všeobecne, teda aj jemu známe, koľko sa platilo v rozhodnej dobe a v obdobných pomeroch za služby dievčata. Nepotreboval preto, hľadiac k § 267. Osp. ďalších dôkazov a je ľahostajné, že azda tí alebo omí svedkovia dievčatám platili menej. Ponevác ale ide len o odmenu za práce, ktoré žalobníčka konala žalovaným, je ľahostajné, koľko by si bola mohla inde zaradiť.

Podľa súdnej praxi aj nahraditeľná vec môže byť predmetom vypožičania (commodatum), jestli kontrahenti v smluve spôsob upotrebenia vypožičanej veci obmedzili tak, že upotrebenie (užívanie) vypožičanej nahraditeľnej veci je rovného smyslu s upotrebením (užívaním) nenahraditeľnej (nespotrebitelnej) veci. (Rv III 513/25 16. IX. 1926.)

Neznalosť zákona není dôvodom ospravedlnenia. (Rv III 339/24 z 26. IX. 1924.)

§ 451. Osp. dovoľuje len nezavinené omeškanie ospravedlniť, avšak omeškanie advokáta sťažujúcich si strán, že nepoznal § 17. zák. čl. LIV : 1912 a § 555. zák. čl. I : 1911, nemôže byť považované za nezavinené, a má Najvyšší súd za to, že uvedený dôvod »omylu« není spôsobilý k ospravedlneniu.

Bola-li nemovitost predaná bez bremien a viazne-li preto na nemovitosti bremeno, predavateľ nemôže sa domáhať toho, aby mu kupiteľ zaplatil onú čas kúpnej ceny, ktorá odpovedá výške bremena, viaznúceho na nemovitosti, ale prislúcha mu len právo žiadať, aby dotyčná časť kúpnej ceny bola složená do súdnej úschovy a bola mu vydaná, až dokáže, že nemovitost od bremena očistil alebo očistenie bremena inak zaistil, lebo len týmto spôsobom môže sa kupiteľ vyvarovať nebezpečeniu opätneho platenia, zároveň však aj zabezpečiť predavateľa. (Rv III 1322/25 z 8. IX. 1926.)